

نظام نوین مالی اسلامی بین‌الملل و چشم‌انداز آتی آن:

با تاکید بر ابزارها، بازارها و نهادهای نظارتی مبتنی بر شریعت

دکتر سید علی حسینی (عضو هیئت علمی دانشگاه الزهراء (س))

محمد صالحی فر

نظام نوین مالی اسلامی

جایگاه بازار سرمایه در اقتصاد

بخش واقعی

واحدهای دارای مازاد:

- خانوار
- شرکت ها
- دولت
- سرمایه‌گذار

بخش واقعی

تامین مالی غیرمستقیم

سیستم بانکی و سایر
واسطه‌گران

بازارهای سرمایه

بخش مالی

واحدهای دارای
کسری:

- خانوار
- شرکت ها
- دولت

تامین مالی مستقیم

(عصمت پاشا و میرآخور، ۱۳۹۰)

ظهور مالی اسلامی

در طول دهه گذشته سه روند اصلی جهانی شدن، آزادسازی و ظهور مالی اسلامی در بازارهای سرمایه مطرح شده‌اند: (عصرت پاشا و میرآخور، ۱۴۰۲).

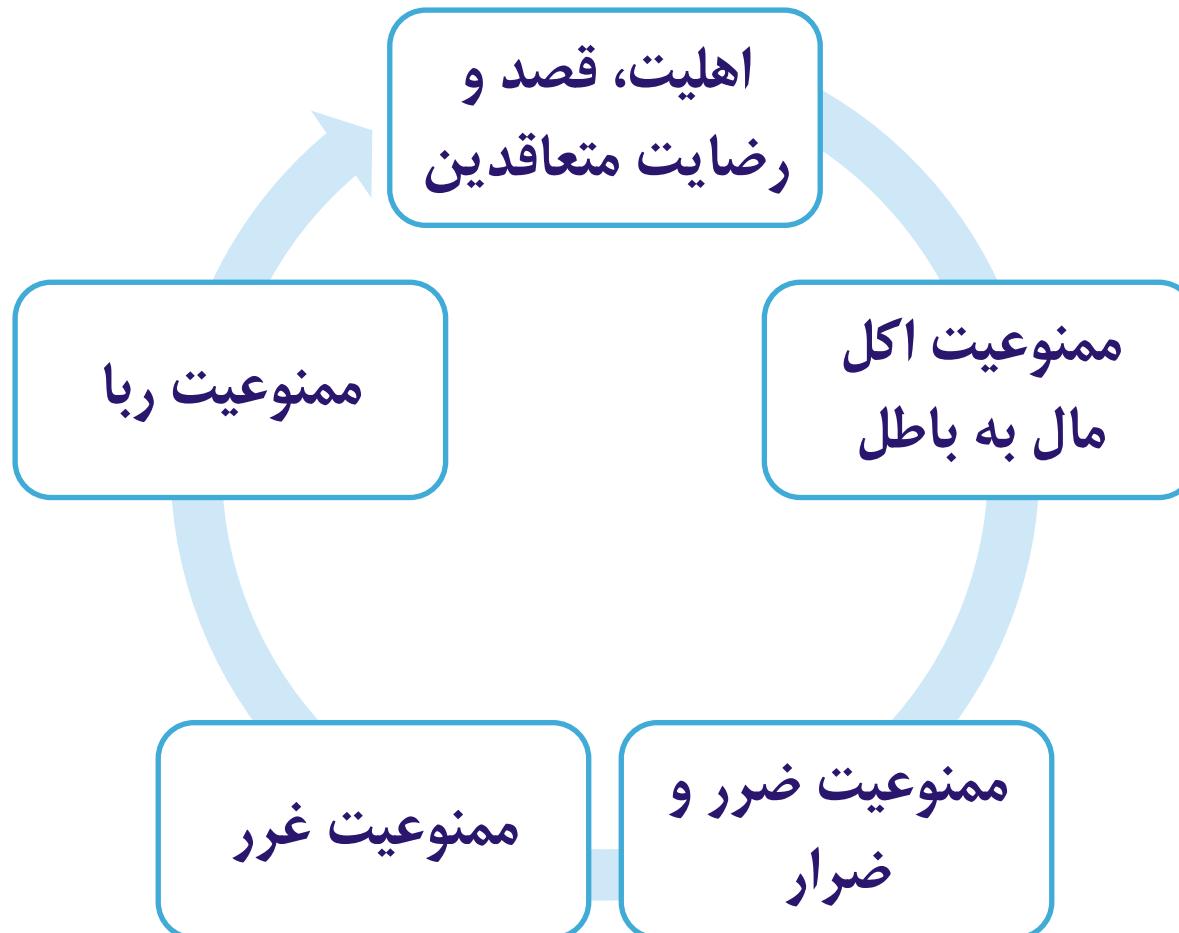
جهانی شدن: بازارهای سرمایه به طور فزاینده در حال بین‌المللی شدن هستند.

آزادسازی: به رفع موانع و محدودیت‌های ورود سرمایه خارجی به ویژه سرمایه گذاری مستقیم خارجی اشاره دارد.

ظهور مالی اسلامی: تسهیم سود و تقسیم ریسک، جلوگیری از ربا، وجود یک دارایی پایه (به عنوان پشتوانه مالی برای ابزارهای مالی)، جلوگیری از ایجاد شرایط عدم اطمینان و ممنوعیت از وجود دارایی‌های حرام در معاملات؛ مانند الکل و قمار.

اصول مالی اسلامی

ضوابط عمومی قراردادهای اسلامی (مبتنی بر شریعت) در بازار پول و سرمایه

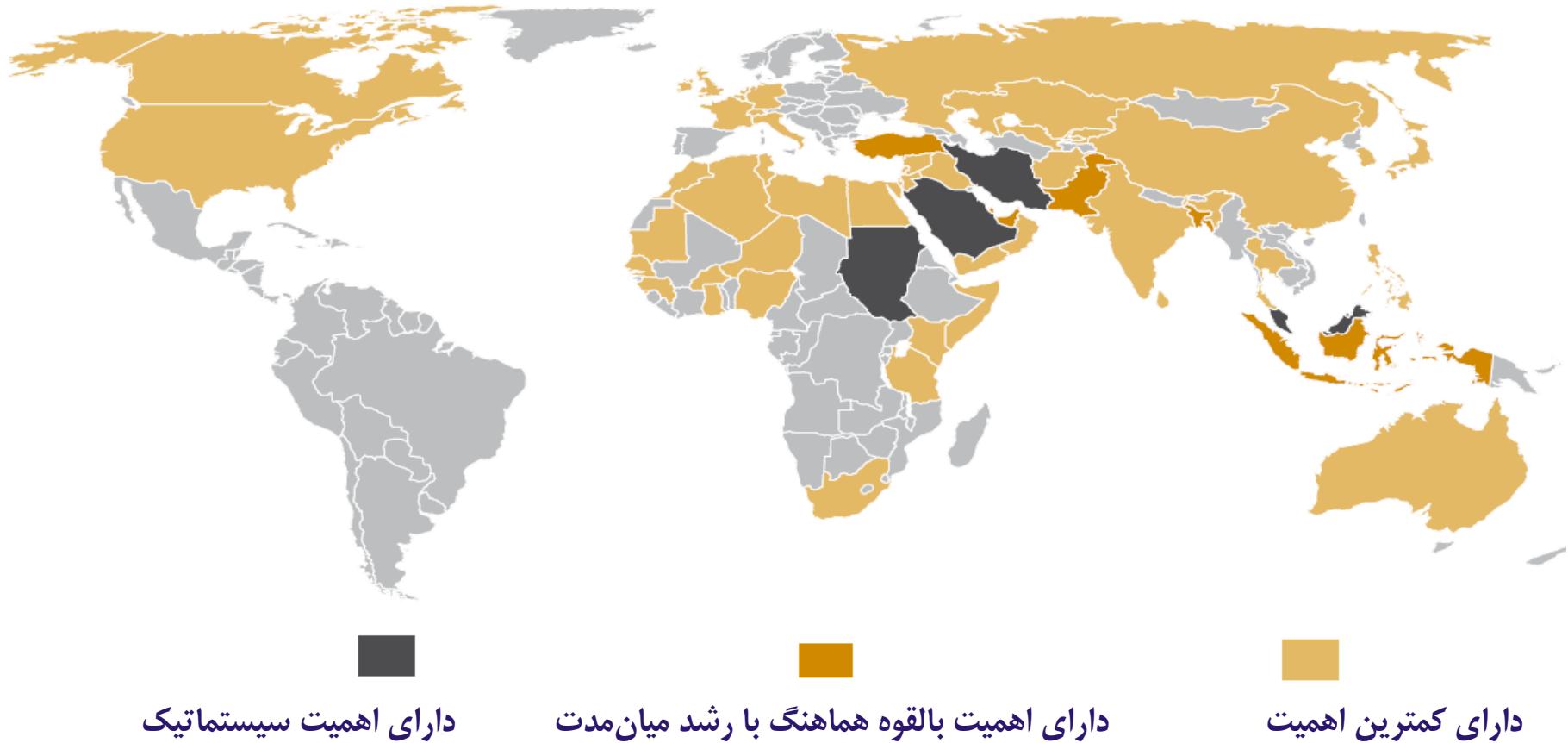

بازارهای مالی اسلامی جهان

به طور کلی می‌توان کشورهایی را که تمایل به استفاده و بهره‌برداری از مالی اسلامی دارند در سه گروه دسته‌بندی کرد:

- ❖ کشورهایی که اعلام می‌دارند تمام نظام‌های قانونی خود را مبنی بر شریعت بنا ساخته‌اند: مانند ایران، عربستان سعودی و سودان. (دارای اهمیت سیستماتیک)
- ❖ کشورهایی که نسبتاً از نظام‌های قانونی مبنی بر شریعت بهره می‌برند: مانند بحرین، مالزی، اندونزی و امارات متحده عربی. (دارای اهمیت بالقوه و اهمیت سیستماتیک نسبی)
- ❖ و کشورهایی که از نظام قانونی شریعت در مقررات و قوانین خود استفاده نمی‌کنند: همانند سنگاپور، انگلستان و آمریکا. (دارای کمترین اهمیت)

بازارهای مالی اسلامی جهان

در این گزارش زمانی که می گوییم یک بخش مالی اسلامی دارای اهمیت سیستماتیک است منظور این است که کل دارایی های اسلامی آن کشور بیش از ۱۵ درصد از کل دارایی های مالی داخل آن کشور و یا حداقل ۵ درصد از کل دارایی های مالی اسلامی (مبتنی بر شریعت) در جهان را در بر دارد. (گزارش IFSB ۲۰۱۵)

توسعه صنعت خدمات و بازارهای مالی اسلامی

منطقه جغرافیایی	دارایی‌های بانکی (میلیارد دلار)	صکوک منتشر شده (میلیارد دلار)	دارایی‌های صندوق‌های سرمایه (میلیارد دلار)	مشارکت در تکافل (میلیارد دلار)
آسیا	۸/۲۰۳	۴/۱۸۸	۲/۲۳	۹/۳
حاشیه خلیج فارس	۲/۵۶۴	۵/۹۵	۵/۳۲	۹
MENA (به جز کشورهای حاشیه خلیج فارس)	۷/۶۳۳	۱/۰	۳/۰	۷/۷
آفریقا	۱/۲۰	۳/۱	۸/۱	۶/۰
سایر کشورهای جهان	۴/۵۴	۴/۹	۱۷	۳/۰

MENA: منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا

Source: Regulatory authorities, Bloomberg, Zawya, central banks, individual institutions, corporate communications, IFIS, The Banker, KFHR

گوناگونی طیف خدمات مالی در صنعت مالی اسلامی جهان

بورس‌های سهام و کالایی، مراکز مالی نوین	موسسات رتبه سنجی	مشاوره قانونی، تجاری و موضوعات مرتبط با شریعت	آموزش، تربیت و پژوهش	خدمات اطلاع-رسانی، رسانه‌های جمعی و انجمن‌ها
• IIFM، BSAS • MIFC، IILM DIFC	• Moody's، IIRA • Fitch، S&P RAM	• E&Y، KPMG • Deloitte، PwC Amanie، Yasaar	دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی (KFH) • IBFIM (INCEIF)	دوچونز، NSCI، FTSE قامپسون رویترز

بازارهای مالی اسلامی

بازارهای مالی اسلامی طی سال های اخیر سریع ترین نرخ رشد را بین نظامهای مالی نوین دنیا از آن خود کرده اند. بازارهای مالی اسلامی سرمایه‌گذاران و علاقهمندان بسیاری را از سراسر جهان به سمت خود جذب و به مرور زمان به اندازه بازار و عمق مالی خود اضافه کرده است.

صکوک یا اوراق قرضه اسلامی

بازار سهام اسلامی که شاخصهای مطابقت با شریعت در آنها
دیده شده است

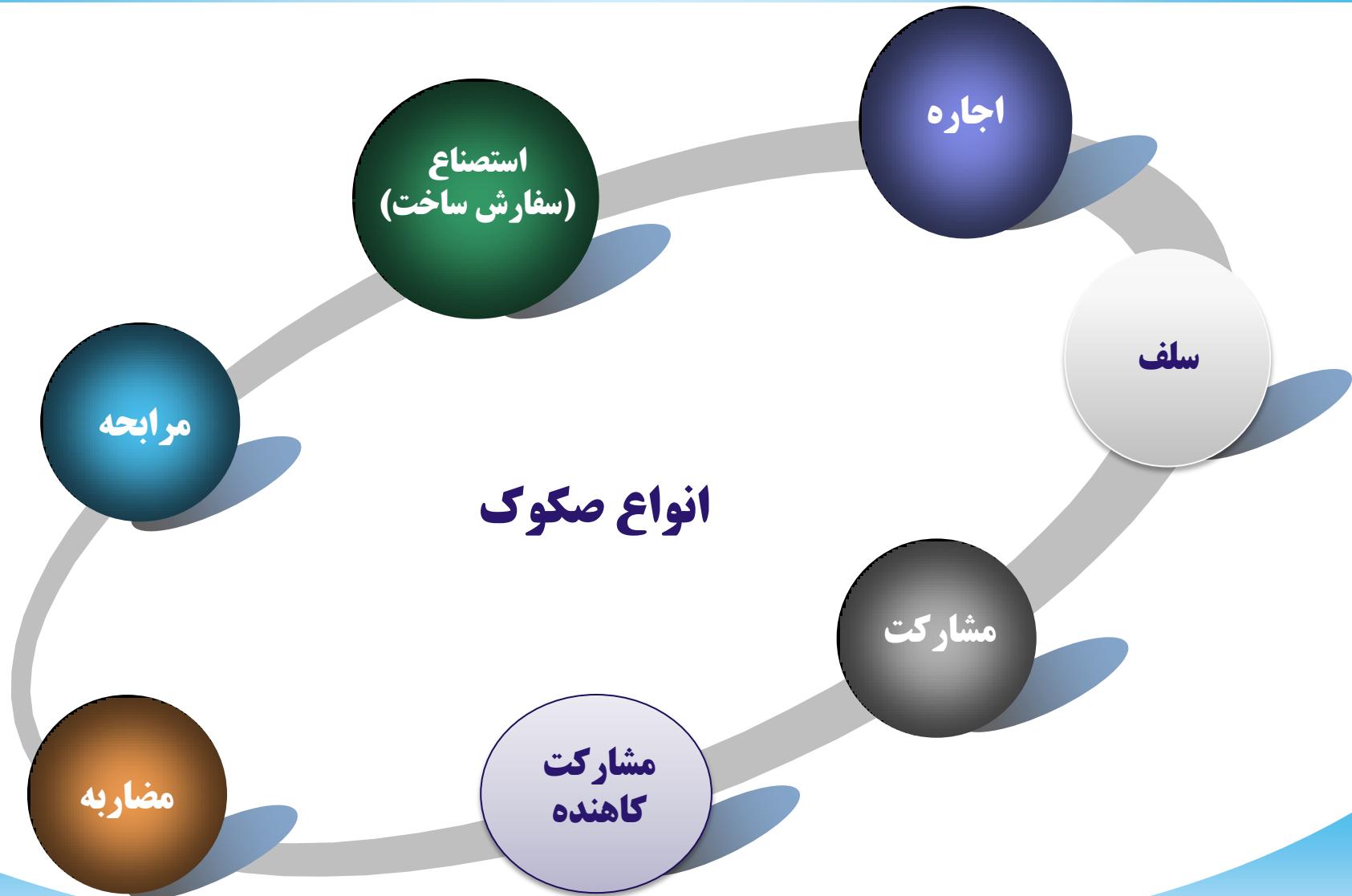
صندوقهای سرمایه‌گذاری اسلامی

به طور کلی
بازارهای مالی
اسلامی از سه
بخش اصلی تشکیل
شده اند (گزارش
۱۵، IFSB):

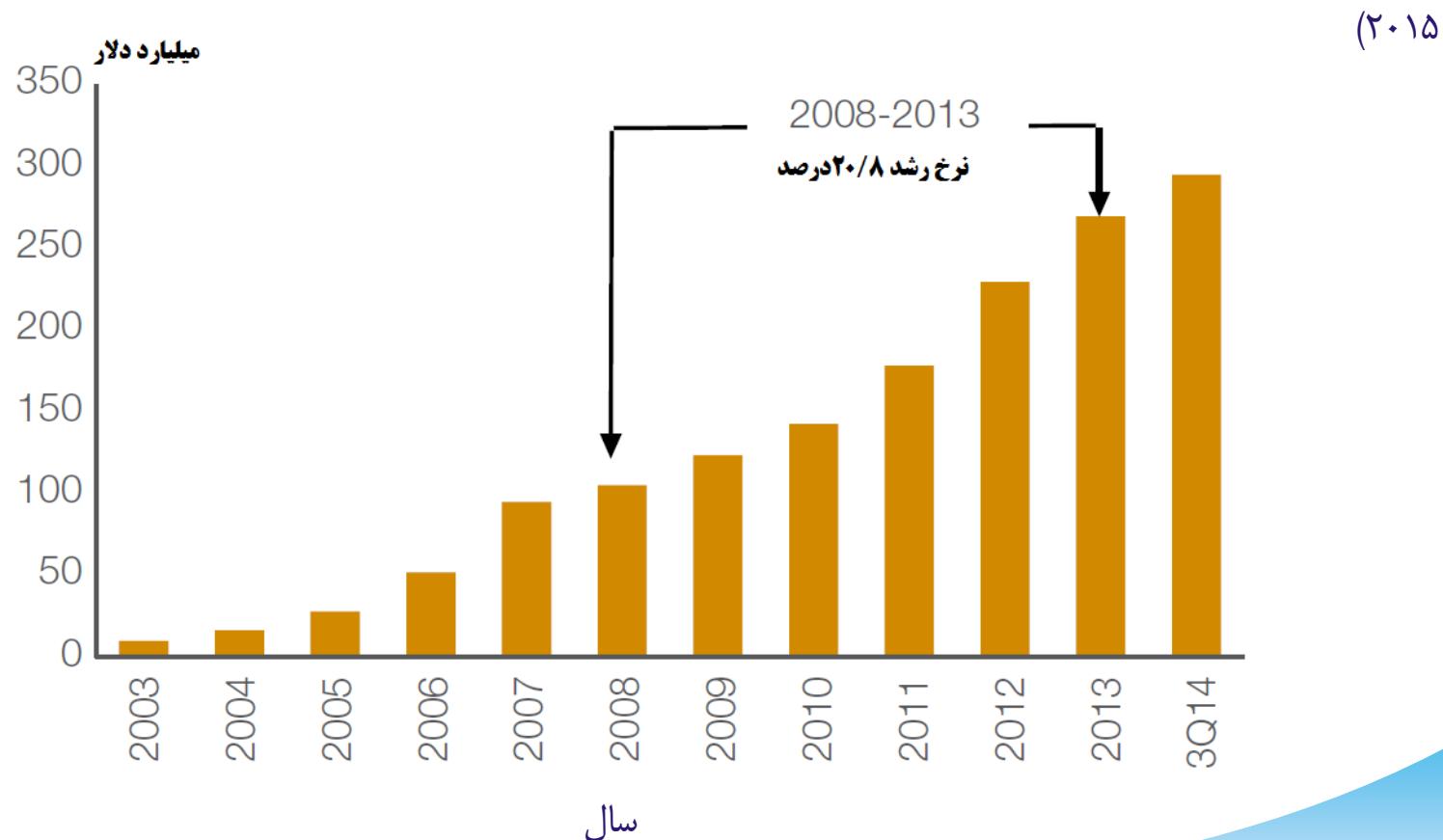
Source: Islamic financial services stability report industry, Islamic financial services board, May, 2015.

أنواع صكوك

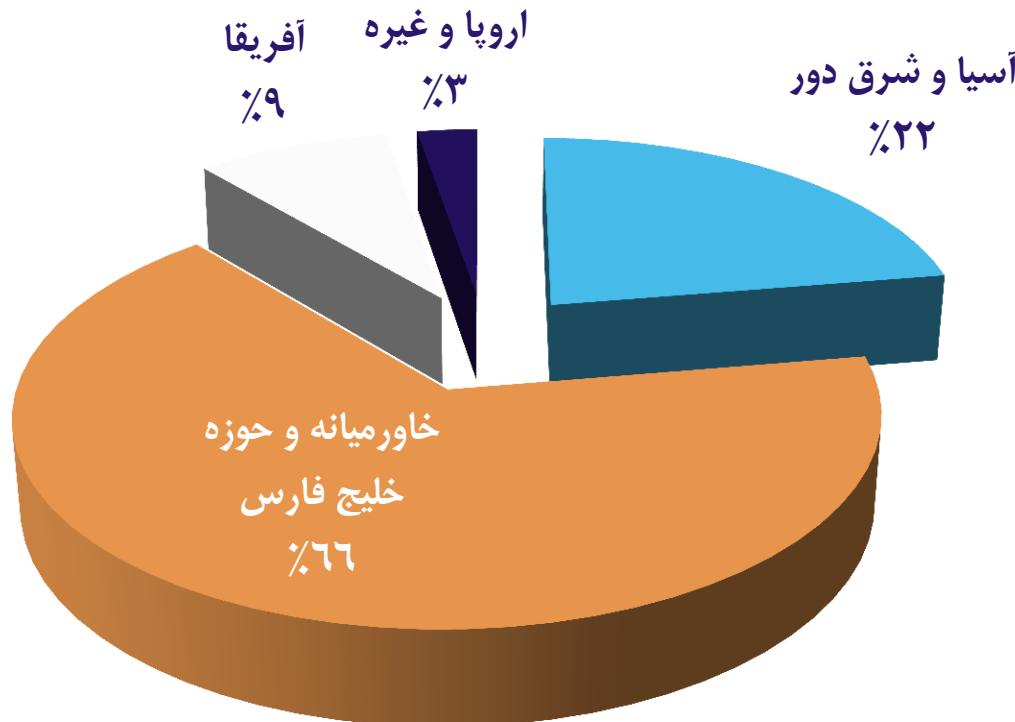

صکوک

در سال ۲۰۱۴ کشور انگلستان به تنها یی ۳۰۰ میلیون پوند، لوکزامبورگ ۲۰۰ میلیون یورو، امارات ۷۵۰ میلیون دلار، هنگ کنگ ۱ میلیارد دلار و آفریقای جنوبی ۵۰۰ میلیون دلار انواع صکوک منتشر کرده‌اند. (گزارش IFSB)

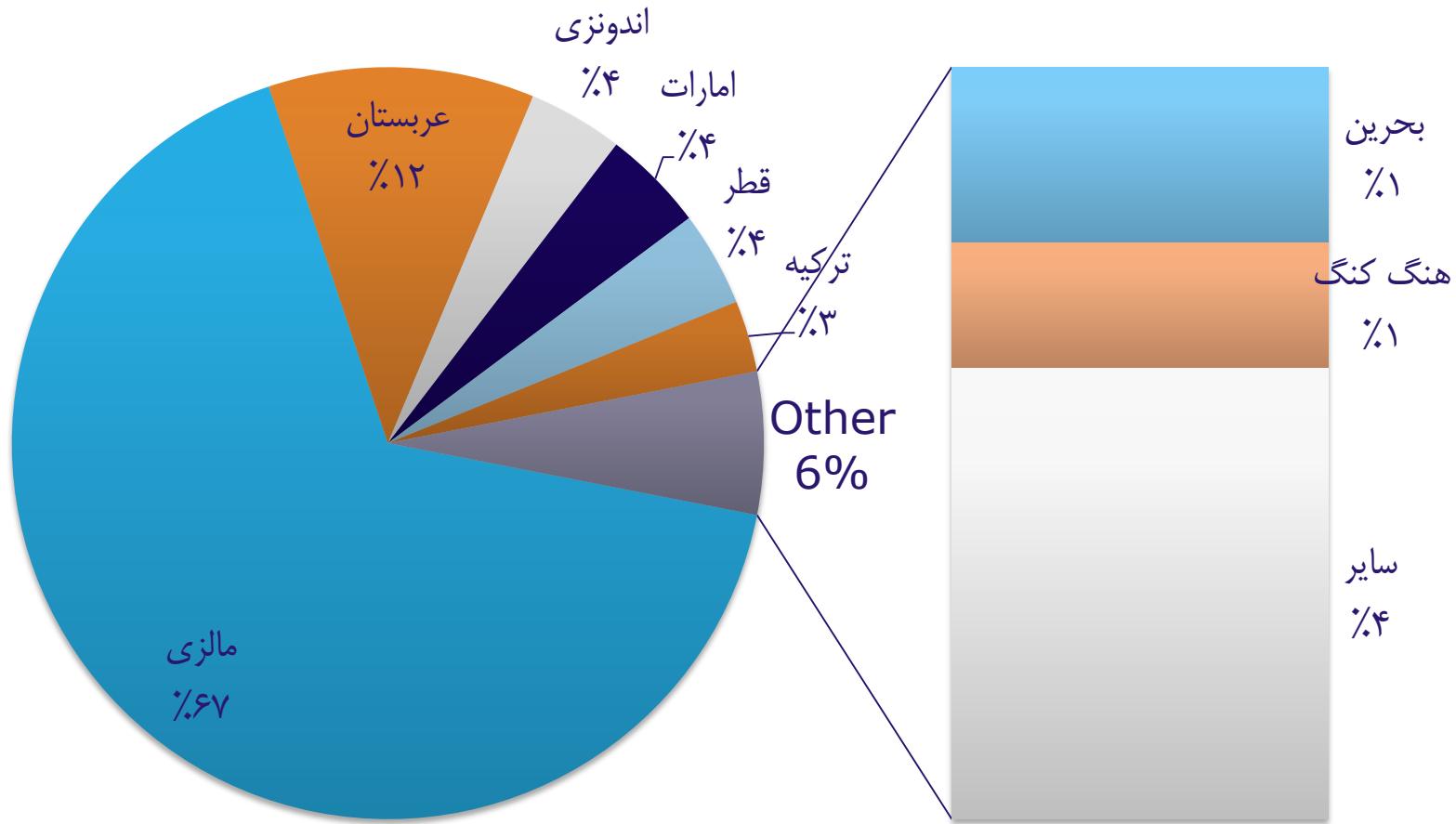

کل صکوک منتشر شده در جهان بر اساس بخش بندی منطقه‌ای از سال ۲۰۰۱ تا ۲۰۱۴

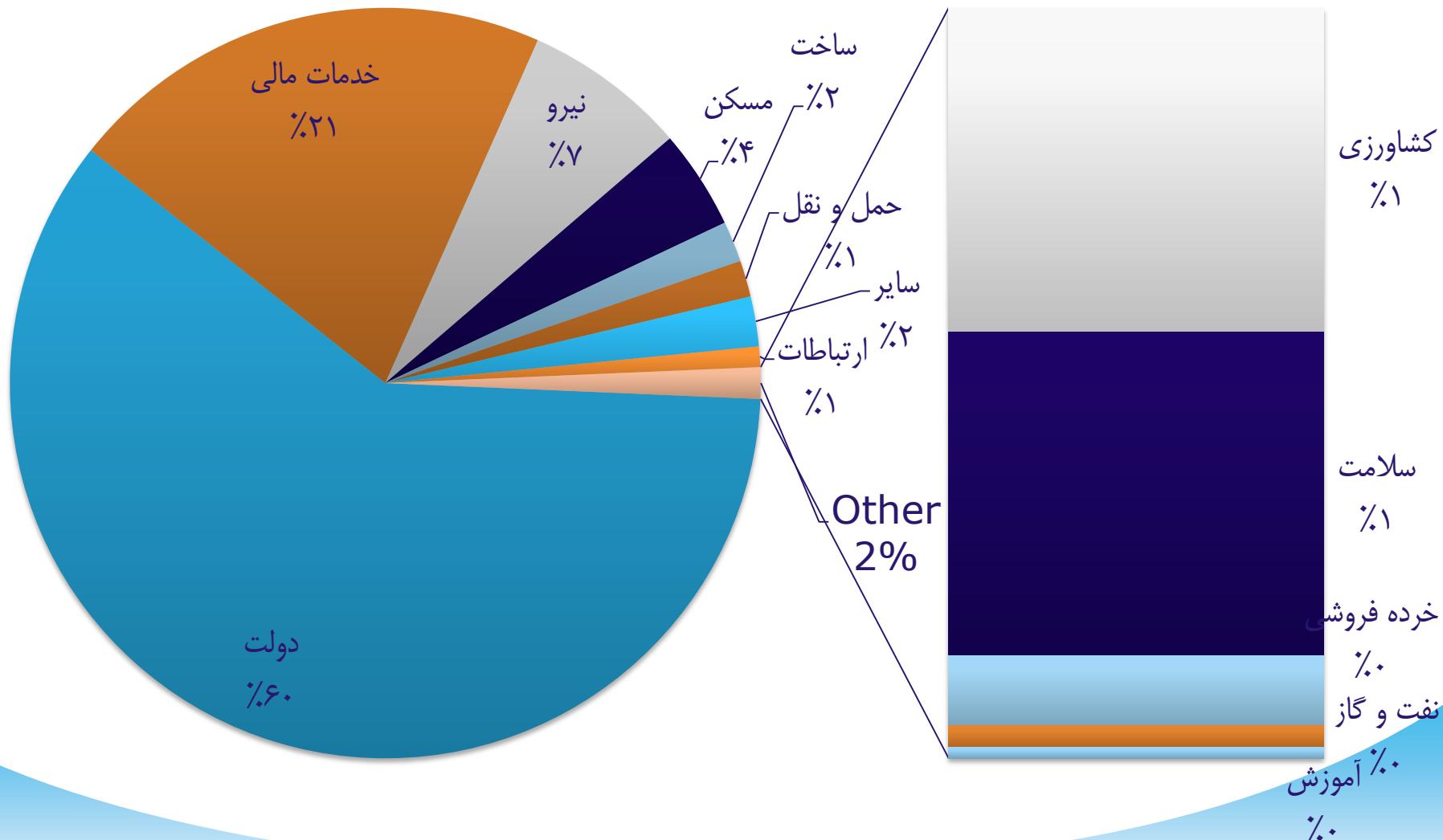

Source: KFH Research Ltd, Islamic Finance Outlook 2014, January 2014.

میزان انتشار صکوک در کشورهای مختلف

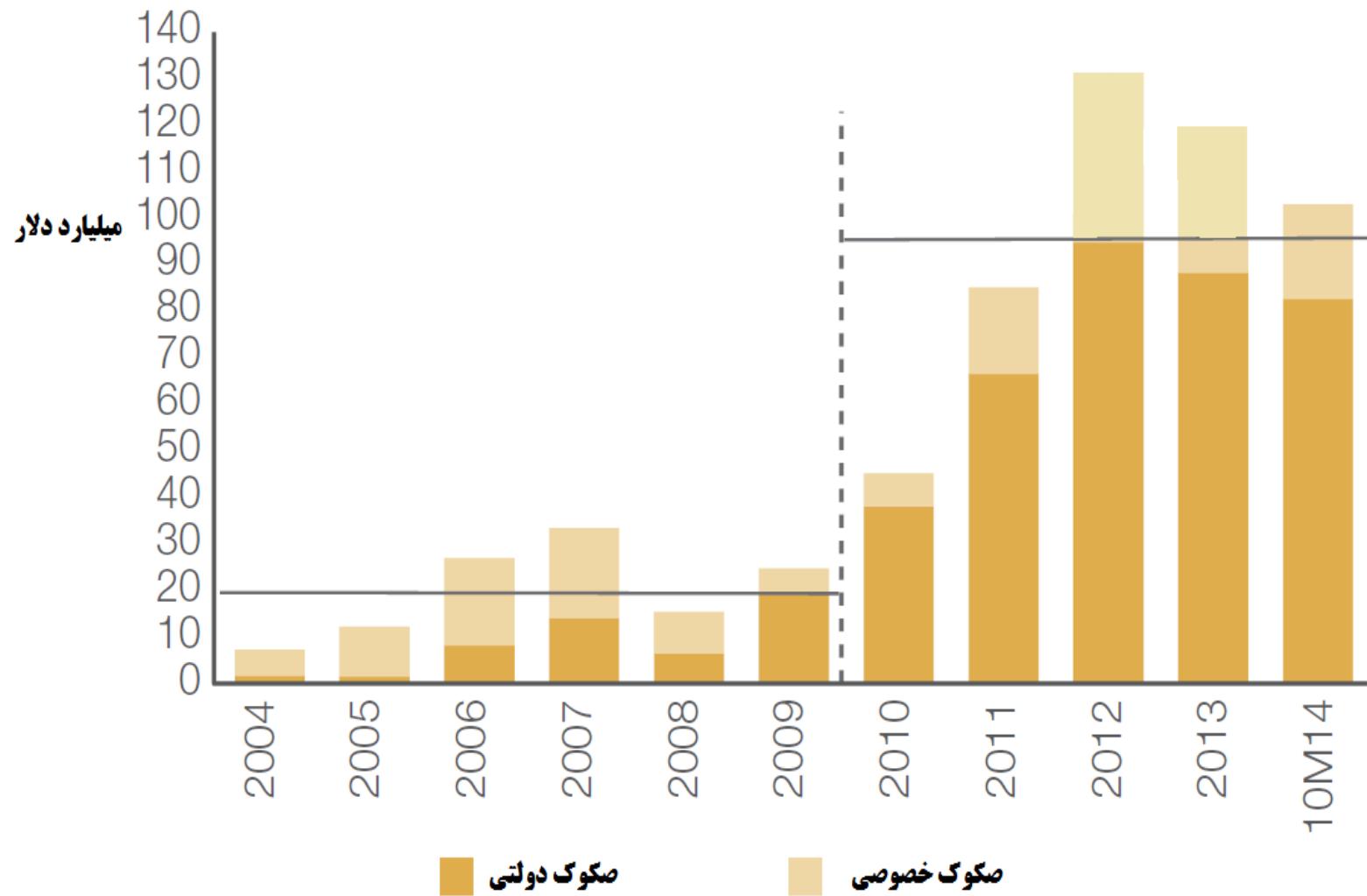

انتشار صکوک در بخش های مختلف اقتصادی

Islamic financial services stability report industry, Islamic financial services board, May, 2015

روند انتشار صکوک در بخش‌های خصوصی و دولتی کشورهای منتشرکننده

رتبه اعتباری	مدت زمان (سال)	نوع منتشر کننده	میزان انتشار (میلیون دلار)	نام صکوک
A + / (Fitch)	دائمی	خصوصی	۵۰۰	Al Hilal Bank Tier 1 Sukūk
BB / (S&P)	۵	خصوصی	۶۵۰	Damac Sukūk
BBB / (Fitch)	۵	خصوصی	۵۰۰	Turkiye Finans
B + / (S&P)	۵	خصوصی	۴۰۰	Dar Al Arkan Sukūk
AAA / (S&P, Moody's, Fitch)	۵	دولتی	۲۷۱.۷	Luxembourg Sovereign
AAA / (S&P)	۵	دولتی	۱۰۰۰	Hong Kong Sovereign
A / (Fitch)	۵	خصوصی	۵۰۰	Goldman Sachs
BB / (S&P)	۵	خصوصی	۳۰۰	DIP Sukūk Limited
AAA / (S&P)	۵	دولتی	۳۳۹.۵	UK Sovereign Sukūk
Baa1 / (Moody's)	۵.۵	دولتی	۵۰۰	South Africa Sovereign
بدون رتبه	۶	شبه دولتی	۷۰۰	Investment Corp. of Dubai
BBB - / (S&P)	۱۰	خصوصی	۷۵۰	Emaar Malls Group
A1 / (Moody's)	۱۰	خصوصی	۵۳۳.۲	Saudi Telecom Sukūk
BBB - / (S&P)	۱۰	دولتی	۱۵۰۰	Indonesia Sovereign
A / (S&P)	۱۰	دولتی	۷۵۰	Emirate of Sharjah
بدون رتبه	۱۵	دولتی	۷۵۰	Dubai DOF Sukūk

انتشار انواع صکوک در ایران

ردیف	ناشر	تعداد	مبلغ اوراق (میلیون ریال)
۱	اوراق مشارکت	۲۴	۳۸,۴۳۱,۷۶۳
۲	صکوک اجاره	۲۶	۲۶,۷۱۶,۶۴۹
۳	صکوک مرابحه	۴	۲,۰۰۱,۳۰۶
۴	صکوک استصناع	۱	۱,۶۲۹,۳۱۴
۵	صکوک سلف	۸	۷,۱۰۰,۰۰۰
جمع			۷۵,۸۷۹,۰۳۲

صکوگ منتشر شده در ایران

ردیف	بانی	انواع اوراق	دارایی مبنای انتشار اوراق	تاریخ انتشار	مبلغ انتشار (میلیون ریال)
۱	شرکت هواپیمایی ماهان (سهامی خاص)	(اجاره)	یک فروند هواپیمای Airbus 300	۱۳۸۹/۱۲/۲۱	۲۹۱,۵۰۰
۲	بانک سامان (سهامی عام)	(اجاره)	۸ باب ساختمان	۱۳۹۰/۰۳/۲۸	۱,۰۰۰,۰۰۰
۳	شرکت مدیریت سرمایه گذاری امید (سهامی عام)	(اجاره)	۳ قطعه زمین	۱۳۹۰/۰۵/۲۵	۱,۰۸۷,۰۰۰
۴	شرکت هواپیمایی ماهان (سهامی خاص)	(اجاره)	۴ فروند هواپیما	۱۳۹۰/۰۶/۰۱	۹۱۴,۲۵۰
۵	شرکت قطارهای مسافری و باری جوپار (سهامی خاص)	(اجاره)	۲۶۱ واگن باری، ۳۰ واگن مسافری و ۲ واگن رستوران	۱۳۹۰/۱۰/۱۸	۴۱۵,۲۵۰
۶	شرکت گروه سرمایه گذاری مسکن (سهامی عام)	(اجاره)	ساختمان دفتر مرکزی شرکت	۱۳۹۱/۰۳/۱۷	۲۳۸,۰۰۰
۷	شرکت لیزینگ جامع سینا (سهامی خاص)	(اجاره)	۲۵ باب مغازه	۱۳۹۱/۰۳/۲۷	۱۰۰,۰۰۰
۸	شرکت مدیریت پروژه های نیروگاهی ایران (سهامی عام)	(اجاره)	۶ دستگاه توربین نیروگاه گازی توس	۱۳۹۱/۰۳/۲۸	۲,۰۰۰,۰۰۰
۹	شرکت گروه صنعتی بوتان (سهامی عام)	(مراقبه)	مواد اولیه به منظور تولید آبگرمکن	۱۳۹۱/۱۲/۲۶	۳۰۱,۳۰۶
۱۰	شرکت لیزینگ رایان سایپا (سهامی عام)	(اجاره)	۳ دستگاه آپارتمان	۱۳۹۲/۰۱/۲۸	۲۲۷,۸۶۵
۱۱	شرکت نفت پارس (سهامی عام)	(اجاره)	بخشی از ماشین آلات و تجهیزات تولیدی	۱۳۹۲/۰۲/۰۷	۱,۰۴۰,۰۰۰

صکوگ منتشر شده در ایران

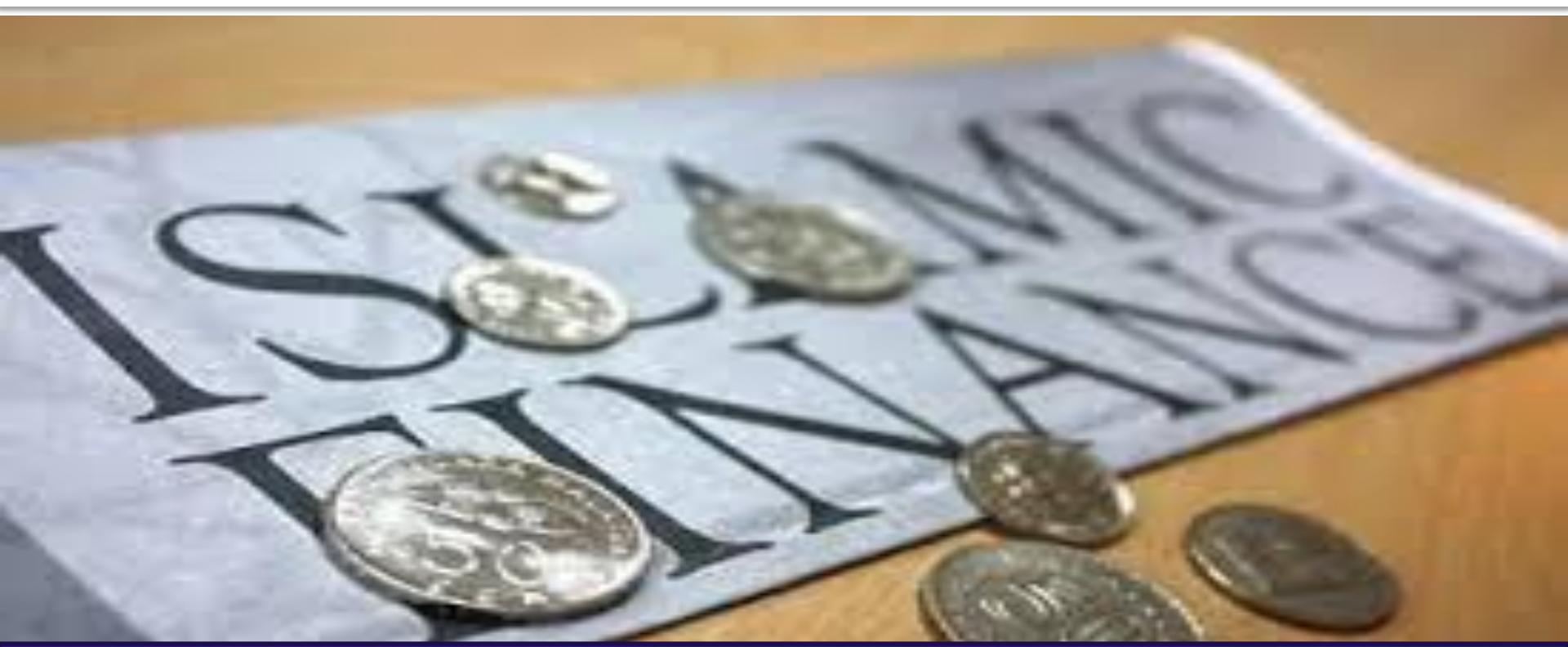
ردیف	بانی	نوع اوراق	دارایی مبنای انتشار اوراق	تاریخ انتشار	مبلغ انتشار (میلیون ریال)
۱۲	شرکت معدنی و صنعتی چادرملو (سهامی عام)	(اجاره)	ماشینآلات و تجهیزات خط پنجم تولید کنسانتره سنگ آهن	۱۳۹۲/۰۷/۰۹	۱,۵۰۰,۰۰۰
۱۳	شرکت مدیریت پروژه های نیروگاهی ایران (سهامی عام)	(اجاره)	بخشی از ماشینآلات و تجهیزات نیروگاه گازی توس	۱۳۹۲/۰۷/۲۹	۱,۹۷۰,۰۰۰
۱۴	شرکت واسپاری سپهر صادرات (سهامی خاص)	(اجاره)	۲۰ دستگاه آپارتمان اداری و ۱ دستگاه آپارتمان تجاری	۱۳۹۲/۰۹/۱۲	۴۰۰,۰۰۰
۱۵	شرکت خدمات ارتباطی رایتل (سهامی خاص)	(اجاره)	۱۲۷۵ قطعه تجهیزات فنی سایتهاشی شبکه موبایل نسل سوم	۱۳۹۲/۱۰/۲۲	۳,۰۰۰,۰۰۰
۱۶	شرکت گلوکوزان (سهامی عام)	(مراقبه)	ذرّت خشک	۱۳۹۲/۱۲/۲۴	۲۰۰,۰۰۰
۱۷	شرکت داناپتروریگ کیش (سهامی خاص)	(اجاره)	۲ دستگاه دکل حفاری خشکی ۲۰۰۰ اسب بخار	۱۳۹۲/۱۲/۲۴	۷۷۵,۰۰۰
۱۸	شرکت تولیدات پتروشیمی قائد بصیر (سهامی عام)	(اجاره)	یکدستگاه واحد ۱۰۰ تولید گرانول و یکدستگاه واحد ۲۰۰ تولید پودر	۱۳۹۳/۰۲/۲۸	۵۰۰,۰۰۰
۱۹	شرکت گروه صنعتی بوتان (سهامی عام)	(اجاره)	۴ قطعه زمین	۱۳۹۳/۰۴/۰۲	۹۲۸,۶۰۰
۲۰	شرکت مجتمع کاشی و سنگ پرسپولیس یزد (سهامی خاص)	(اجاره)	دو دستگاه سنگ شکن، دو دستگاه بالمیل، هفت دستگاه پرس، هفت دستگاه ماشین بسته بندی	۱۳۹۳/۰۵/۲۸	۳۰۰,۰۰۰

صکوگ منتشر شده در ایران

ردیف	بانی	نوع اوراق	دارایی مبنای انتشار اوراق	تاریخ انتشار	مبلغ انتشار (میلیون ریال)
۲۱	شرکت فولاد کاوه جنوب کیش (سهامی خاص)	(جاره)	کوره قوس الکتریکی و پاتیلی، جرثقیل های صنعتی، سیستم غبار گیر	۱۳۹۳/۰۷/۰۲	۲,۰۰۰,۰۰۰
۲۲	مگا موتور	(مرابحه)	مواد و کالا مطابق با لیست اعلام شده در قراردادهای تعهد فروش دارایی ها	۱۳۹۳/۱۵/۱۰	۱,۰۰۰,۰۰۰
۲۳	پترو امید آسیا	(جاره)	مجموعه‌ی اداری واقع در تهران، یک دستگاه دکل حفاری نفتی خشکی HP 2000	۱۳۹۳/۱۰/۱۰	۵۲۹,۱۸۴
۲۴	رایتل ۲	(جاره)	تجهیزات موجود در ۱,۲۵۵ واحد سایت های Access-Net	۱۳۹۳/۱۲/۱۸	۳,۰۰۰,۰۰۰
۲۵	بناگستر کرانه	(جاره)	نفت کوره	۱۳۹۴/۰۳/۲۴	۵۰۰,۰۰۰
۲۶	مخابرات ایران	(جاره)	زمین به مساحت ۳۶,۹۶۵.۲ متر مربع	۱۳۹۴/۰۴/۲۲	۴,۵۰۰,۰۰۰
۲۷	شرکت صنعتی و معدنی توسعه ملی	استصناع	ساختمانهای صنعتی کارخانه کنسانتره و گندله هریک با ظرفیت ۲.۵ میلیون تن شهر سنگان	۱۳۹۴/۰۹/۰۲	۱,۶۲۹,۰۰۰

شاخص‌های اسلامی

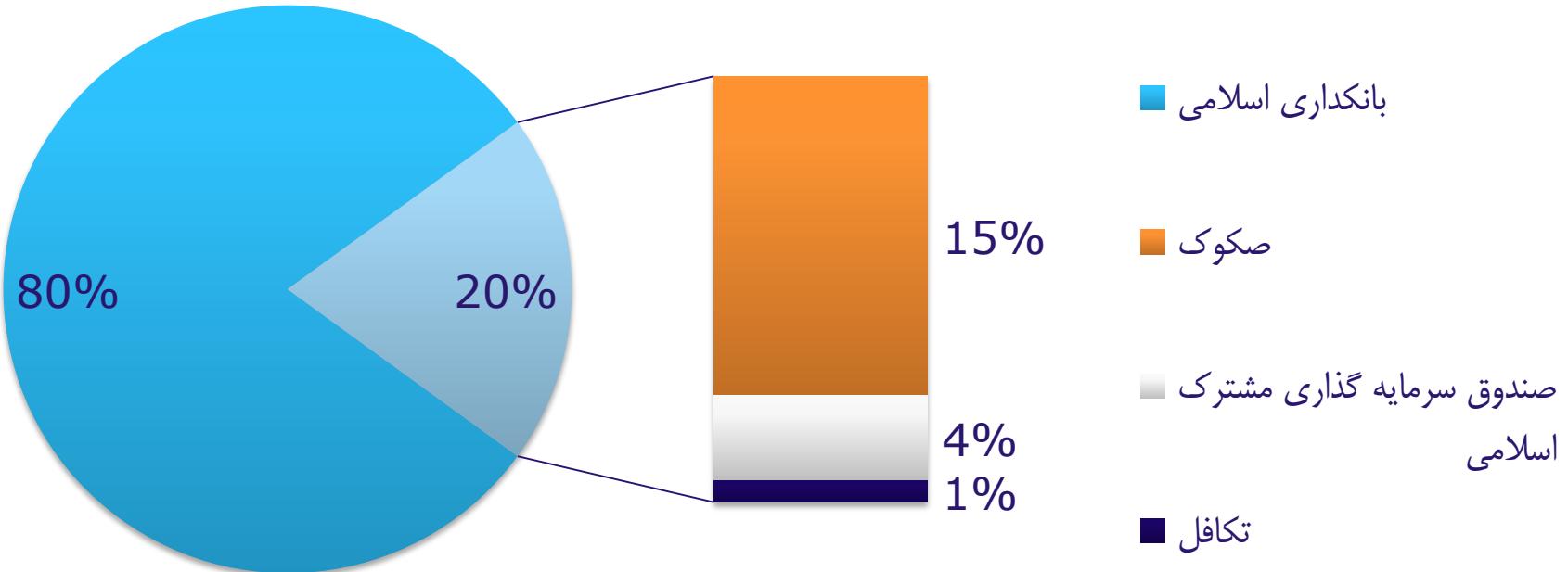
هم اکنون این شاخص‌ها از سوی سازمان‌های ارائه‌دهنده شاخص همچون دوجونز، استاندارد انداپورز، FTSE و Russell به اطلاع عموم می‌رسند. اوراق بھادار اسلامی برای مدیران صندوق‌های اسلامی که از روش‌های مبتنی بر شریعت بھرہ می‌برند، جذاب هستند.

صندوق‌های سرمایه‌گذاری در ایران

ارزش (میلیون ریال)				نوع صندوق سرمایه‌گذاری
پایان ماه آبان سال ۹۴	پایان سال ۹۳	پایان سال ۹۲	پایان سال ۹۱	
۱۳,۹۳۰,۰۵۹	۱۱,۲۲۵,۵۳۷	۸,۶۱۸,۴۴۳	۱,۴۷۷,۱۲۴	کل صندوق‌های سرمایه‌گذاری در سهام
۳۱۳,۲۰۲,۶۶۶	۷۰,۱۱۴,۰۵۸	۳۹,۷۸۷,۴۸۳	۲۴,۳۵۴,۲۵۷	کل صندوق‌های سرمایه‌گذاری

ترکیب جهانی دارایی های مالی اسلامی

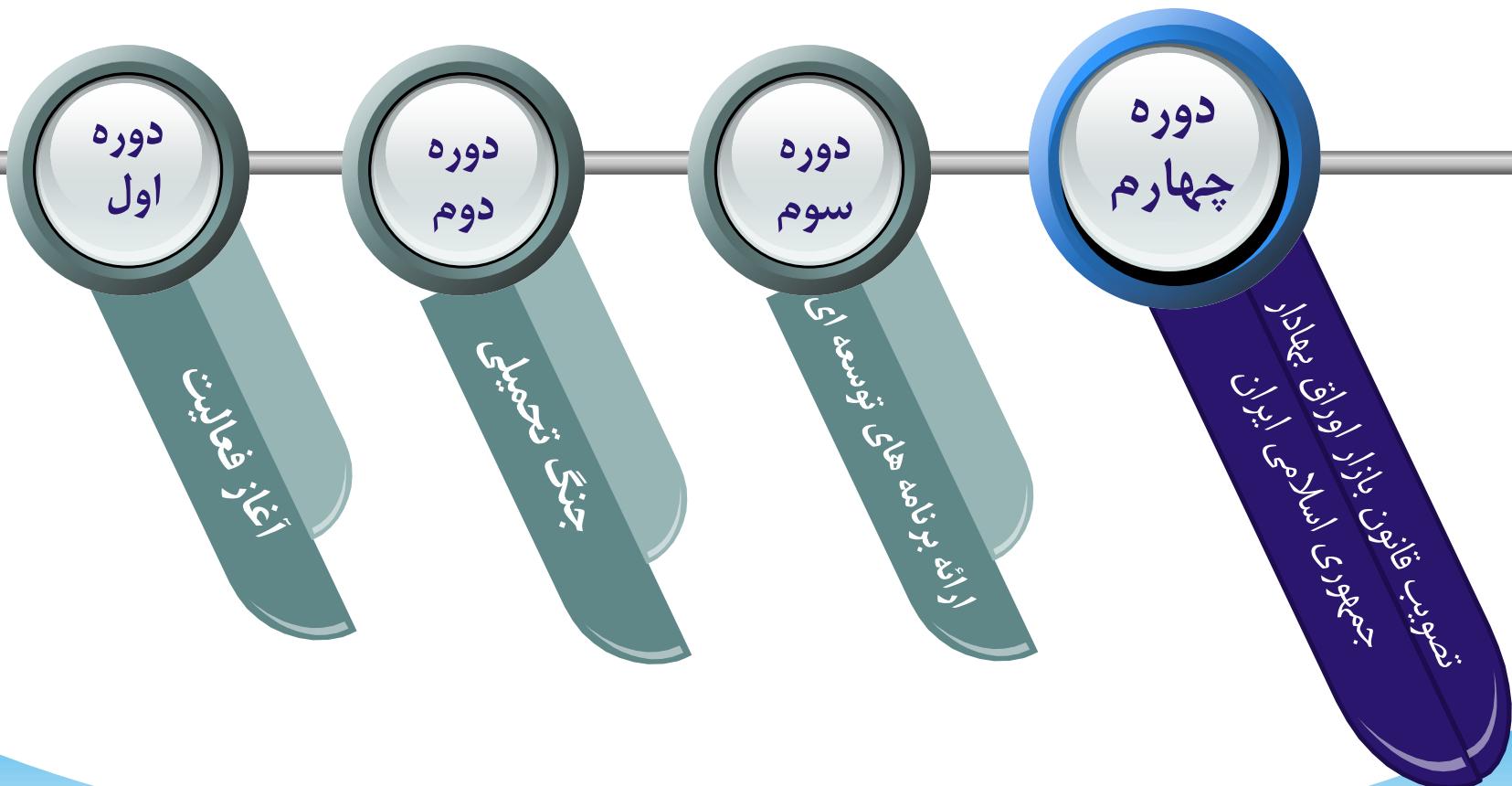
Islamic financial services stability report industry, Islamic financial services board, May, 2015

برترین بورس‌های جهان اسلام

سال تاسیس	نام بورس	نماد بورس	کشور
۱۹۶۰	بورسا مالزی	KLCI	مالزی
۱۹۸۹	بورس اندونزی	JKSE	اندونزی
۱۹۹۳	تداول	TASI	عربستان
۱۹۸۵	بورس استانبول	XU100	ترکیه
۱۹۹۷	بازار اوراق بهادردوحه	DSM	قطر
۱۹۶۷	بورس تهران	TSE	ایران
۱۹۶۲	بورس کویت	KWSE	کویت
۲۰۰۰	بورس اوراق بهادرد ابوظبی	ADX	امارات متحده عربی
۱۹۹۸	بورس مصر	EGX30	مصر
۱۹۴۹	بورس کراچی	KSE	پاکستان
۱۹۸۸	بورس مسقط	MSI	عمان

بورس اوراق بهادار تهران

(۱۳۵۷-۱۳۴۶) → (۱۳۶۷-۱۳۵۸) → (۱۳۸۳-۱۳۶۸) → (۱۳۸۴ - تاکنون)

دوره چهارم (۱۳۸۴ تا کنون)

تفکیک نظارت و اجرا، ابزارسازی، نهادسازی و ضمانت‌های اجرایی.

از جمله سایر رویدادهای اساسی این دوره می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

- ❖ تصویب قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران
- ❖ تشکیل شورای عالی بورس و اوراق بهادار
- ❖ تشکیل سازمان بورس و اوراق بهادار
- ❖ تشکیل بورس اوراق بهادار تهران (سهامی عام)
- ❖ تشکیل شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه (سهامی عام)
- ❖ تشکیل شرکت بورس کالای ایران (سهامی عام)
- ❖ تشکیل شرکت فرابورس ایران (سهامی عام)
- ❖ تشکیل شرکت بورس انرژی ایران (سهامی عام)

نهادهای بین‌المللی تنظیم‌کننده و مطالعه شریعت در نظام مالی اسلامی

1

هیئت خدمات
مالی اسلامی

The Islamic
Financial
Services Board
(IFSB)

2

آکادمی بین‌المللی
فقه اسلامی جده

International Islamic
Fiqh Academy
Jeddah (IIFA)

3

سازمان حسابداری و
حسابرسی نهادهای مالی
اسلامی

Accounting and
Auditing Organization
for Islamic Financial
Institutions (AAOIFI)

نهادهای بین‌المللی تنظیم‌کننده و مطالعه شریعت در نظام مالی اسلامی

السوق المالية
الإسلامية الدولية
International Islamic
Financial Market

4

بازار مالی بین‌المللی
اسلامی

The International
Islamic Financial
Market

5

مرکز بین‌المللی مالی
اسلامی مالزی

The Malaysia
International Islamic
Financial Center
(MIFC)

ISRA

6

آکادمی پژوهشی بین‌المللی
شریعت برای مالی اسلامی

International Shariah
Research Academy
for Islamic Finance
(ISRA)

الوكالة الإسلامية الدولية للتصنيف
Islamic International Rating Agency

7

آزادس بین‌المللی
رتبه‌بندی اسلامی

The Islamic
International Rating
Agency (IIRA)

سیر شکل‌گیری نهادهای فعال بین‌المللی در حوزه شریعت در نظام مالی اسلامی

Source: GIFF Report 2012

کمیته فقهی در ایران

8

کمیته فقهی سازمان بورس و اوراق بهادار (ایران)

وظایف و اختیارات این کمیته:

- ارزیابی ابزارهای مالی جدید پیشنهادی برای استفاده در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس از دیدگاه فقهی
- بررسی شباهت فقهی در مورد ابزارهای مالی و ارائه راه حل‌های مناسب
- ارزیابی ابزارهای مالی در مقام عمل به منظور اطمینان از حسن اجرای آنها
- طراحی ابزارهای مالی اسلامی برای بازار سرمایه کشور و پیشنهاد آن به هیئت‌مدیره سازمان
- همکاری با کمیته‌ها و شوراهای مشابه در سایر سازمان‌های داخلی و خارجی
- همکاری در توسعه و گسترش برنامه‌های آموزشی و انتشارات علمی در زمینه مالی اسلامی
- همکاری در برگزاری نشست‌های علمی در زمینه مالی اسلامی
- بررسی ابعاد فقهی مسائل بازار سرمایه
- انجام سایر موارد ارجاعی سازمان در راستای مأموریت کمیته

چارچوب قانونی و مقرراتی

براساس تحقیقی که در سال ۲۰۰۴ توسط بانک جهانی انجام شد، برخی عوامل معین به عنوان مانع در راستای توسعه چارچوب قانونی و مقرراتی مالی اسلامی مشخص شدند:

□ واگرایی بین پارادایم مالی اسلامی، مفاهیم آن و اقداماتی که در بسیاری از نمونه‌های اجرایی انجام شده است.

□ موسسات مالی اسلامی باید خود را با محیط عملیاتی مالی غیراسلامی که با آن رقابت می‌کند تطبیق دهند، اما اغلب، دسترسی لازم برای استفاده از ابزارهای مناسب جهت مدیریت نقدینگی را در اختیار ندارند.

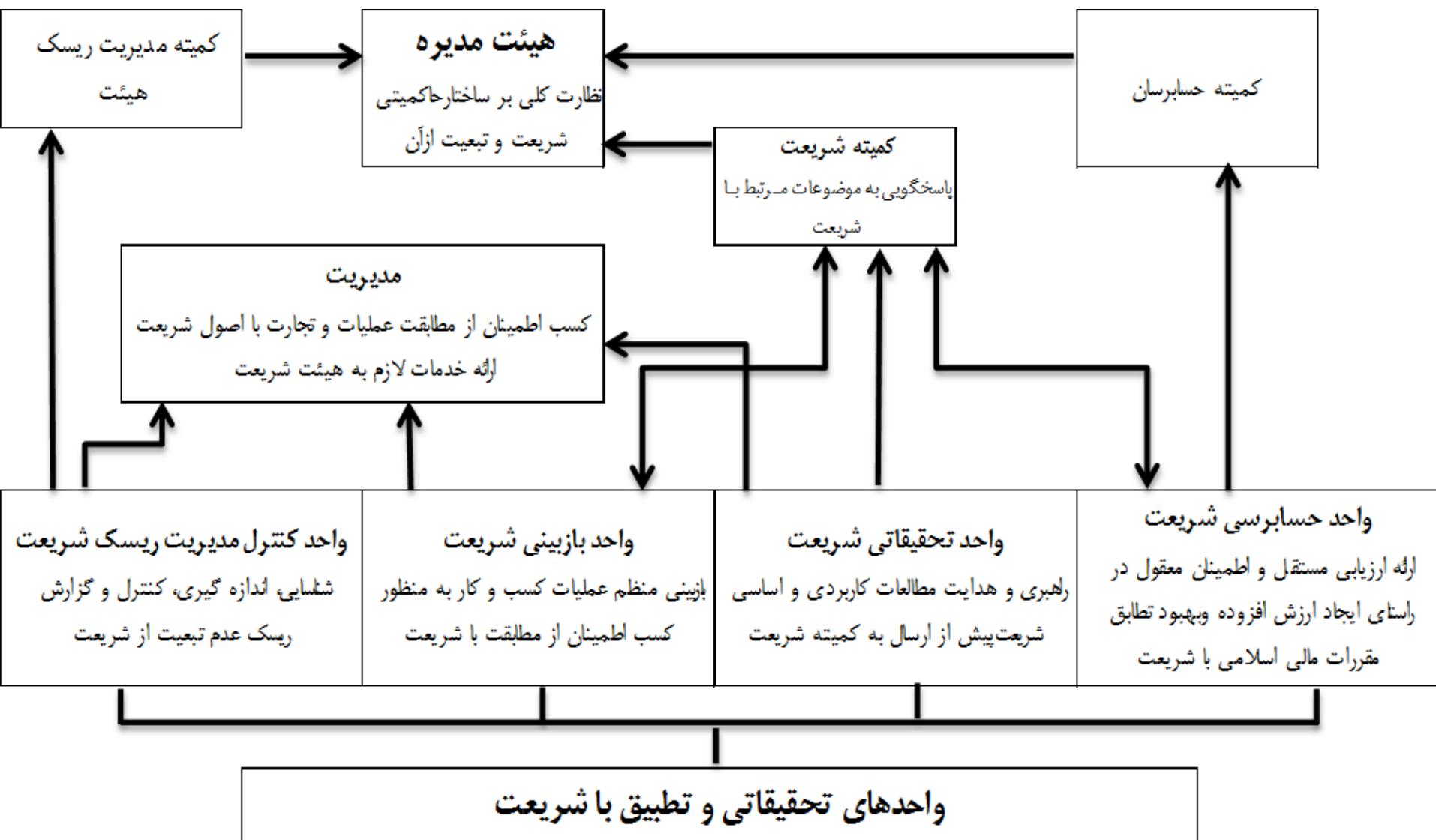
□ هر کدام از هیئت‌های شریعتی فعال در موسسات مالی اسلامی تحت فشارهای رقابتی موجود در بازار با قوانین متعارف (بعضًا غیراسلامی) داخلی ترکیب می‌شوند تا فعالیت آن موسسه را شکل دهند.

□ در بسیاری از موارد، موسسات مالی اسلامی همچنان نیازدارند تا خود را با مقررات وضع شده در نظام مالی غیراسلامی مطابقت دهند و از استانداردهای حسابداری که ممکن است با ویژگی‌های فعالیت تجاری مخصوص به خود کاملاً همخوانی نداشته باشند استفاده نمایند.

اقدامات و مولفه های لازم جهت ساخت چارچوب قانونی و مقرراتی کارا و اثربخش

- تدوین مقررات قانونی الزامآوری که از قبل به طور شفاف، باثبات و مستحکم انتشار یافته باشند.
- چارچوب قانونی مشخصی به منظور تعامل با نظام مالی اسلامی به طور خاص.
- برقراری محیطی مستعد به منظور تسهیل و تجهیز توسعه صنعت مالی اسلامی.
- تدوین نظامی کارا و شفاف جهت حفظ قوام و استحکام قراردادهای مالی اسلامی.
- وجود نهادی قابل اعتماد و معتبر برای حل قانونی اختلافات ناشی از معاملات در بازارهای مالی اسلامی.
- نظام مالیاتی مناسب و حمایت‌کننده از خدمات مالی اسلامی.

چارچوب حاکمیت شریعت در موسسات مالی اسلامی (مدل پیشنهادی کشور مالزی)

Source: Prospects and challenges in the development of Islamic finance, Islamic Financial Services Board, 2014

پس از آنکه کمیته کارشناسی مرکز پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی پیشنهاد خود را ارائه می‌دهد، کمیته فقهی سازمان اقدام به بررسی ابعاد شرعی پیشنهاد مذکور نموده و پس از تایید، موضوع را جهت تصویب به هیئت مدیره سازمان و سپس شورای عالی بورس و اوراق بهادار ارسال می‌نماید. به موجب ماده ۷ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران یکی از وظایف سازمان پیشنهاد به کارگیری ابزارهای مالی جدید در بازار اوراق بهادار به شورای عالی بورس و اوراق بهادار است، درنهایت دستورالعمل اجرایی ابزارهای مالی در هیئت مدیره سازمان تصویب گردیده و به منظور اجرا به نهادهای مربوطه ابلاغ می‌گردد. تاکنون کمیته فقهی سازمان بورس و اوراق بهادار بیش از ۱۱۲ جلسه در خصوص بررسی ابعاد فقهی و شرعی انواع ابزارهای مالی برگزار نموده است (براساس گزارش مصوبات کمیته فقهی، ۱۳۹۴) که می‌توان به موضوعاتی از قبیل بررسی فقهی انواع ابزار مشتقه، بررسی فقهی انواع صکوک، صندوق‌های زمین و ساختمان و بررسی فقهی فروش استقراضی سهام اشاره نمود.

عوامل محرک رشد مالی اسلامی در آینده

- ✓ رشد اقتصادی پایدار کشورهای حاشیه خلیج فارس و ادامه داشتن کسب درآمد از فروش انرژی
- ✓ تقاضا برای سرمایه‌گذاری از سوی مسلمانان
- ✓ وجود امکانات بالقوه در نظام مالی اسلامی

پیشنهاد

طراحی چارچوب قانونگذاری و
تدوین مقررات لازم

- ✓ سیستم گزارش‌دهی جامع به سرمایه‌گذاران
- ✓ استانداردهای حسابداری و حسابرسی
- ✓ زبان گزارشگری تجاری بین‌المللی

لزوم آموزش و فرهنگ‌سازی، توجه به شرایط و نیازهای سرمایه‌گذاران در طراحی اوراق، هماهنگی دستگاه‌های نظارتی در انتشار اوراق، افزایش جذابیت ساختار ابزارهای مالی از لحاظ ریسک و بازدهی، کاهش زمان انتشار اوراق، نقدشوندگی، استفاده به عنوان تضمین، داشتن چشم‌انداز بین‌المللی و اصلاح فرآیند نظارت شرعی

تلاش تمام نهادهای فعال در
نظام مالی اسلامی به منظور
دستیابی به اصول مشترک مالی

اسلامی

پیشنهاد

- مشارکت موسسات تحقیقاتی بین المللی مالی اسلامی
- ملاحظه سلیقه و درنظر گرفتن نیاز سرمایه گذاران

تامین امنیت و مصونیت تامین مالی
کنندگان و سرمایه گذاران
(ممنوعیت غرر - رعایت قاعده
لاضرر و لا ضرار)

ب سپاس